

України. Аналізуючи думки різних науковців можна прийти до висновку, що штраф входить до обох груп одночасно.

Важливо розуміти, що до однієї особи не може бути застосовано кілька заходів процесуального примусу за одне й те саме порушення, тобто діє принцип, закріплений у ст. 61 Конституції України. При цьому законодавство встановлює важливу гарантію для подальшого виконання обов'язків сторони адміністративного провадження. Так, застосування до особи заходів процесуального примусу не звільняє її від виконання обов'язків, встановлених КАС України [1].

Підсумовуючи вищевикладене потрібно зазначити, що в КАС існує визначення поняття заходів процесуального примусу, їх види, підстави та порядок застосування цих заходів. Заходи процесуального примусу застосовуються лише до осіб, що порушили встановлений порядок у суді під час розгляду адміністративної справи, а також до осіб, що перешкоджають здійсненню адміністративного судочинства.

#### **Список використаних джерел**

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення - 11.03.2021).

2. Єременко Є.І. Купін А.П. Заходи процесуального примусу в адміністративному судочинстві. URL: [https://zp.edu.ua/uploads/dept\\_s&r/2020/conf/4.1/TN\\_2020YF.pdf#page=30](https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2020/conf/4.1/TN_2020YF.pdf#page=30) (дата звернення - 11.03.2021).

3. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: навч. посібник. Вид. 2-ге, допов. і переробл. Київ: Атіка, 2009. 640 с.

4. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посібник. Київ: Атіка, 2008. 496 с.

5. Лукіна І.М. Цивільна процесуальна відповідальність : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2011. 20 с.

6. Кодекс адміністративного судочинства України : науково-практичний коментар / за заг. ред. А.Т. Комзюка. Київ : Прецедент: Істина, 2009. 823 с.

7. Адміністративний процес України: навч. посіб. / А. Т. Комзюк і інші; Харківський національний ун-т внутрішніх справ. Київ: Прецедент, 2007. 531 с.

---

**Мишаста Т. Б.**, здобувачка вищої освіти 1 курсу, група КЮ-201

Науковий керівник – **Литвиненко В. М.**, к.ю.н., доцент

*Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)*

### **ПОНЯТТЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ**

З поміж усього комплексу соціально-економічних прав особливе місце посідає право на працю. Воно відображає природну потребу людини до праці. Це зумовлено тим, що право на працю є підґрунтям для набуття всіх інших трудових прав та обов'язків, воно становило й становить вольову діяльність, що спрямована на створення матеріальних цінностей. Саме завдяки праці людина забезпечує себе та членів своєї сім'ї, набуває певні здібності й досвід шляхом реалізації у трудовій діяльності.

Відповідно до Конституції України наша держава є правовою, незалежною, суверенною та соціальною. Найвищою соціальною цінністю в нашій державі є сама людина, її честь і гідність, життя і здоров'я, недоторканність. Держава несе відповідальність за свою діяльність перед людиною, визначає гарантії прав і свобод людини при здійсненні

діяльності державою та її органами. Утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком країни [1, с. 161]. У ст. 43 Конституції України зазначається одне із прав людини: «Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він добровільно обирає або на яку погоджується» [2].

Щоб досконало дослідити термін «право на працю», нам необхідно зрозуміти, що являють собою поняття «право» та «праця».

У «Академічному тлумачному словнику української мови» (1970–1980) слово «право» визначається як система встановлених або санкціонованих державою загальнообов'язкових правил (норм) поведінки, що виражають волю панівного класу (в експлуататорському суспільстві) або всього народу (в соціалістичному суспільстві); зумовлена певними обставинами підстава, здатність, можливість робити, чинити що-небудь, користуватися чим-небудь [3]. Згідно «Великого енциклопедичного юридичного словника», право – це офіційно визнані можливості, які мають громадяни та організації [4, с. 667].

На нашу думку, доречно буде згадати теорію природного права, яка виходить з того, що «право» це не тексти закону, а система ідей (понять) про загальнообов'язкові норми, права, обов'язки та заборони [5].

Отже, зі сказаного вище ми можемо зробити висновок, що «право» це офіційно визнані можливості, які має людина, тобто, можливість робити, чинити що-небудь, користуватися чим-небудь.

Нам необхідно зрозуміти, що несе в собі поняття «праця». У тлумачному словнику В.І. Даля «праця – це робота, заняття, вправа, справа, все, що потребує зусиль, старань і турботи, будь-яке напруження тілесних і розумових сил, усе, що стомлює, наслідки роботи, старань, зусиль, зроблена річ, працювати, старатись у чому-небудь, займатись чимось, не сприймати неробства, бути зайнятим, заклопотаним» [6, с. 436-437].

На думку О.А. Ситницької, праця - це цілеспрямована щодо створення, зміни та збереження матеріальних і духовних цінностей, виробництва товарів і послуг для задоволення власних і суспільних потреб і роль у розвитку людини й суспільства, на думку автора, полягає не лише у створенні матеріальних і духовних цінностей, призначених для задоволення потреб людей, а й у розвитку самих працівників. Завдяки праці людина забезпечує своє існування, формується як особистість, набуває певних навичок і здібностей, реалізує їх у трудовій діяльності [7, с. 56].

Цікаву точку зору з приводу цього поняття висловив Р. Н. Зиятдинов, який, зокрема, визначає працю як основний спосіб самореалізації людини, вираження її внутрішнього потенціалу, перетворення зовнішньої необхідності у внутрішню потребу [8, с. 14]. Проаналізувавши наведені думки вчених, можна дійти висновку, що праця це заняття, вправа, справа, робота, яка полягає у створенні матеріальних і духовних цінностей, призначених для задоволення потреб людей та розвитку самих працівників.

Отже, що таке «право на працю»? Н.Б. Болотіна вважає, що одне з основних прав людини – це право на працю. Право на працю визнане основними державами світу та закріплене у їх правових актах. Це право відповідає потребам людини своєю діяльністю здобувати для себе та членів своєї сім'ї кошти для існування [9, с. 21].

Н.С. Мокрицька висловила, що «втіленням суттєво нового праворозуміння стала сучасна концепція прав людини, яка розглядає право на працю як природне право, що належить людині так само, як і право на життя» [10].

Ми вважаємо, що найбільш доречною є думка О.І. Процевського, який вважає, що право на працю як одне з фундаментальних прав людини відображає її об'єктивну потребу в створенні матеріальних і духовних цінностей не лише для задоволення своїх потреб, а й для існування всього суспільства та держави. Саме тому право на працю й умови його

реалізації визначають зміст усіх норм трудового права як самостійної галузі права України, а також головний напрям економічної політики держави [11, с. 10].

Враховуючи вище викладене, ми можемо стверджувати, що праця характеризує прояв людської сутності, виявлення людської можливості до праці. Праця це процес реалізації природної здатності, яка дозволяє проявлятися людській особистості у створенні матеріальних та духовних цінностей. В своя чергу право на працю є носієм здатності до праці, а також являє собою можливість заробляти для себе та членів своєї сім'ї кошти для існування.

#### Список використаних джерел

1. В. В. Китайгородська. Поняття та зміст права людини на працю. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Випуск 3(28). Том 1. С.161-165
2. Конституція України: Закон від червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення: 12.03.2021).
3. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/pravo> (дата звернення: 12.03.2021).
4. Великий енциклопедичний юридичний словник. Київ: Юридична думка, 2007. С.667, 805
5. Остапенко О.Г. Право: основні поняття. URL: <https://dl.khadi.kharkov.ua/mod/book/view.php?id=29669> (дата звернення: 12.03.2021).
6. Даль В. И. Толковый словарь великорусского языка. 1882. Т.4. С. 436-437.
7. Ситницька О. А. Право на працю: поняття та зміст. *Кримський юрид. вісник / Крим. юрид. ін-т*. Одес. держ. ун-ту внутр. справ. Сімферополь, 2011. Вип. 1 (11). Ч. 1.С. 257-264
8. Зиятдинов Р. Н. Отношение к труду как ценности: дис. ... канд. филос. наук: 09.00.11. Пермь, 2004. 146 с.
9. Болотіна Н. Б. Трудове право України. Київ: Знання, 2008. 860 с.
10. Мокрицька Н. С. Про сутність проголошеного у Конституції України права на працю. URL: <http://vuzlib.com/content/view/2451/115/> (дата звернення: 12.03.2021)
11. Процевський О. І. Чи дійсно держава не гарантує громадянам право на працю? Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. Харків: Право, 2013. Вип. 20. С. 10-18

---

**Никипорець І. О.** здобувачка вищої освіти 4 курс, група КІР-171

Науковий керівник – **Толкач А. М.**, ст. викладач

*Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)*

#### **СУЧАСНИЙ БАНДИТИЗМ В УКРАЇНІ: СТАН, ДЕТЕРМІНАЦІЯ, ЗАПОБІГАННЯ**

Криміногенна ситуація, що склалася в Україні, перетворилася на найбільш небезпечне соціальне зло, яке створює серйозну загрозу становленню та розвитку суверенної держави. Одним з чинників, що її обумовлюють, є наявність такого негативного соціального явища, як організована злочинність в усіх формах її прояву та бандитизму зокрема. Незважаючи на стабільну тенденцію до поступового зменшення кількості кримінальних правопорушень цього виду, бандитизм залишається одним з найбільш небезпечних загально-кримінальних проявів організованої злочинності.

Згідно ст. 257 ККУ, бандитизм – це організація озброєної банди з метою нападу на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб, а також участь у такій банді або у